

FRAN MILČINSKI

IGRAČKE

Bird Publisher, 2012

O tej e-knjigi

Naslov izvirnika:

Igračke
Fran Milčinski

Fran Milčinski, 1909
Copyright © Bird Publisher, 2012

Založba:
Bird Publisher
DP, založništvo, d. o. o., Levčeva ulica 13, 1234 Mengeš

E-pošta: info@bird-publisher.com
www.bird-publisher.com

Za založbo: Damjan Plut
Oblikovanje: Grafiza

E-knjiga narejena: novembra 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-7(0.034.2)

MILČINSKI, Fran, 1867-1932
Igračke [Elektronski vir] / Fran Milčinski. - El. knjiga. - Mengeš : Bird Publisher, 2012

Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/>

ISBN 978-961-279-507-8 (pdf)
ISBN 978-961-279-508-5 (mobi)
ISBN 978-961-279-509-2 (ePub)

264224768

Avtorske pravice in licence

Vse pravice pridržane. Nobenega dela te knjige ni dovoljeno reproducirati, prenašati ali uporabljati v izvorniku ali v prevodu v kakršni koli obliki in s katero koli tehniko, elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali s katerim koli sistemom za shranjevanje, obdelavo in prenos podatkov brez pisnega dovoljenja založbe.

Ta e-knjiga je namenjena vaši osebni uporabi. Ni je dovoljeno prodajati naprej ali podariti drugim osebam.

Če bi želeli to e-knjigo podeliti z drugo osebo, prosimo kupite dodatni izvod te e-knjige vsaki osebi, kateri bi jo radi podarili.

Če berete to knjigo, a je niste kupili ali ni bila kupljena za vašo osebno uporabo, potem bi bilo dobro, da bi si kupili vaš lasten izvod te e-knjige. Zahvaljujemo se vam, ker upoštevat in spoštujete avtorsko delo vseh sodelujočih avtorjev in založbe.

Vsebina

Zoper samobeležnik	6
Krokarji.....	9
ŠTRAJK PRI »DOMAČEM PETELINU«	9
GORENJSKEGA	12
VERTIKALNI VATROSLAV IN MIDVA	14
Anton Rebula in godovi	17
Koncert in gledališče	20
KONCERT KOCIAN	20
ODPRTO PISMO SLAVNI GLEDALIŠKI INTENDANCI	22
NOVI GLEDALIŠKI KRITIK.....	24
LITERARNI VEČER	28
Moja zadeva z Ano Poč.....	30
Birokratkočasnice	36
SPORNI ŠČURKI.....	36
VIZITACIJA	38
IŠČE SE URŠA PLUT!	41
URADNI JEZIK.....	44
Iz dnevnika pravnega praktikanta	48
TERMINOLOGIJA.....	48
VLAČUGARJI IN BERAČI	51
DOKAZ USPOSOBLJENOSTI	54

Zoper samobeležnik

(PRITOŽBA)

Nerad in le zaradi skrajne sile sem vzel pero v roke, Na oziri na javni blagor mi niso dali več miru in naj gredo torej sledeče vrstice v svet!

Nevešč najnovejšemu pravopisu dal sem jih poprej prečitati veljavnemu, že večkrat natisnjemu književniku, ki je, popolnivi jih z dvema klicajema in enim pomišljajem, izjavil, da so v tem pogledu godne za tisk; pripomnil je še, da je oženjen, srečno oženjen, in oče dveh ali treh otrok in da iz ozirov na to svojo družinico ne more čisto zastonj delati; izpil je torej na moj račun dva litrčka rebule, kar me je stalo štiri krajcarje manj nego dve kroni. Naj bo! Ni mi žal ne truda ne stroškov in želim le, da tisti krogi, v katerih področje spada le-ta zadeva in ki imajo moč v rokah, resno, svoji važnosti primerno in hkrati blagohotno uvažujejo sledeče vrstice in potem ukrenejo, kar je treba!

Gre za vremensko hišico!

Bila je predmet že pogostim pritožbam. Ne tajim, da se je že mnogo storilo v njen prilog. Ali ji ni dal pomeriti zavedni naš magistrat lično drateno suknjico, da jo varuje raznih napadov tistih neznanih zlikovcev, ki so ji koj prve nežne trenutke njenega bivanja med nami grenili s kamenjem? Ali ji niso obesili toplomera na zahodno stran, tako da uživa le sončnejšo stran naših temperaturnih razmer? Ali je niso po možnosti razbremenili in ji za dalj časa odvzeli en referat, ne vem kateri; dokaz temu okrogla odprtina, ki je več nego leto dni prazna zijala na severni strani vremenskega stolpiča?

Dostojna vremenska hišica bi bila te dobrote uvaževala in s posebno pridnostjo in odličnim vedenjem se izkazala zanje hvaležno.

Žal, da o naši vremenski hišici tega ne morem poročati!

Ne maram biti krivičen in rad priznavam njene dobre lastnosti. Posebno toplomeru ne očitam nič; lepo in brez hrupa se v sončni gorkoti razteza, kadar ga zebe, pa krči, dostojno in vestno, kakor se je naučil v šoli pri fiziki. Ta toplomer je v čast svojim učiteljem in še mnogo obeta. – Takisto gre uram vse priznanje: točne so kakor ure! – Higrometer in aneroidni barometer delujeta skromno skrita za žičevjem, kakor cvete duhteča vijolica pod senčnatim grmom; domnevati je, da opravljata redno svojo službo; natančneje ju opazovati človeškemu očesu ni mogoče zaradi goste dratene mreže.

Ali vse te radovoljno priznane vrline vremenske hišice zatemnjuje vprav v nebo vpijoče počenjanje samo beležnega barometra! Zbravši vse svoje moralne sile, si moram glasno in ponovno predočevati, da ga je kupil, plačal in nastavljal naš mestni magistrat, da ga moram torej navzlic njegovim nedostatom smatrati za javnega funkcionarja, – sicer bi mi prerada ušla iz peresa kaka beseda, ki bi jo kazenske oblasti šteje za razžalitev straže in, zaplenivši ta članek, obrezupešile njegove plemenite namere! Vendar – kar je res, je res in utajiti se ne da in ne sme: ta barometer samobeležnik svoje službe nikakor tako ne opravlja, kakor bi jo moral in kakor bi bilo po pravici pričakovati od uslužbenca našega magistrata pod uglednim vodstvom dičnega našega gospoda župana. Javno je treba izreči, da ta barometer za službo ni sposoben!

Nisem vaju denuncirati niti me ne veseli spravljati koga ob kruh, a kadar gre za javni blagor, ni mesta za take ozire. Mogoče, da je samobeležnik v svojem zasebnem življenju prav dostojna in značajna prikazen, in ne dvomim, marveč celo prav iskreno želim, da se mu preskrbi drugod njegovim zmožnostim in nagnjenjem primernejša služba, morebiti pri tramvaju ali pri kaki zavarovalnici ali kjerkoli; da pa za samobeležni barometer ni in ni, to mora uvideti vsakdo, tudi tisti, ki ne pritrjuje opoziciji, hinavsko zavijajoči oči in šepetajoči, da so pri podelitvi te samobeležniške službe odločevali rodbinski in politični oziri!

Ali je še kdaj kazal vreme po krščansko? Morebiti tisto, ki se naj po njem ravnaajo prebivalci Gavrizankarja, kadar se pripravljajo na božjo pot po odpustke, – našega vremena pa nikoli! Prav čisto nič mu ne vznemirja črne duše, če 10 ali 20 milimetrov več ali manj kaže, nego bi smel pod svojo službeno prisego. Take samovoljnosti smatra menda celo za dovtipne! Gorje vsakomur, ki mu še verjame!

Naj povem, kaj se je meni samemu pripetilo!

Junija meseca je bilo. Tisto bledosinje nebo in tisti čisti hladni zrak obetala sta nam stanovitno vreme in sklenili smo, da izletimo v nedeljo preko Škofje Loke (prva postaja pri Balantu) in Šelc (zajtrk pri Šlibarju) čez Jelovico na Kropo, ondi bi se pošteno nakosili in potem se dali potegniti še k Francku v Podbrezje na večerjico. Izlet osnovan na slovanski podlagi in brez babovja!

Pa pridrvi v soboto zvečer v našo sobico pri »Domačem zajcu« tovariš Vatroslav, ki je od velikonočnega potresa sem vedno razburjen, z vestjo: »Izleta ne bo, barometer v vremenski hišici kaže na 708!« – Splošen nemir!

Ozremo se na našega profesorja, – k »Domačemu zajcu« zahaja namreč tudi pristen profesor s plešo, očali in preroško brado, nadomestujoč nam konverzijski leksikon. Profesor zmaje svojo glavo in počasi izjavi: »Jaz ne vem, ali« – reče – »708 je zelo nizko; 736 bi bilo normalno; 708 sam še nisem doživel; 708 ne pomeni nič dobrega.« Zamislil se je, izpraznil svoj vrček in nadaljeval: »Na 708 stalo je živo srebro, kakor nam poročajo viri, tisti večer pred vesoljnim potopom. Bom pa še en vrček pil, Pavla!«

Le tisti, ki so že kdaj trepetaje pričakovali vesoljnega potopa, morejo umeti naše duševno stanje po strokovnjaških teh pojasnilih našega zanesljivega leksikona s preroško brado!

Izlet je bil pozabljen. Vsakdo je mislil le na to da s temeljitim zalivanjem trenira za obilno močo, ki je z vesoljnim potopom neizogibno združena ...

Seveda je bilo drugi dan, ko sem opoldne dvignil težko svojo bučo z blazin, najkrasnejše vreme; mi pa, namesto da dvigamo vrh Jelovice prapor svobode, smo čepeli pri Alešu, cedili tistega črnokalca, zabavljali na samobeležnik in ga tako ogorčeno preklinjali, da nas je Aleš vprašal, če smo z Iga doma.

To se je resnično pripetilo.

Jaz pa pravim. Kdor širi vznemirjajoče vesti, zapeljuje ljudi in jih pripravlja v škodo, sodi po cesarskih postavah na Žabjek, ne pa v vremensko hišico! – Bolje če svojega posla sploh ne opravlja več, nego na tak občenevaren način! To menda samobeležnik sam uvideva, kajti že nekaj tednov sploh ničesar ne beleži, marveč le kar tako brez sledu drsa tisti svoj šilasti nos čez črtani papir.

Zapazil sem, da se ponavljajo najhujši izbruhi njegove abnormalnosti prav ob ponedeljkih. To me je spravilo na neko misel, ki sem jo šel takoj razodet našemu učenemu alkoholologu doktorju I., ki je hkrati ordinarij v deželni blaznici in se torej zanima za vse take abnormalne pojave.

Dr. I. me je prijazno sprejel, postregel mi gostoljubno s čašo sifona, me pazljivo poslušal in potem izjavil blizu tako, da so škodljivi nasledki alkohola sicer res zelo mnogovrstni, da pa to, kar jaz domnevam o barometru, nasprotuje nekaterim naravnim zakonom in bi spadalo že med tako imenovane čudeže, ki pa jih on, dr. I., dosedaj še ni študiral niti nima iz njih izpita, tako da si s tega stališča ne upa izreče določne sodbe.

Bil je izredno vljuden in pomenila sva se še marsikaj pri čaši kipečega sifona; izrekel je slednjič nado, da se kmalu zopet vidiva, in pripomnil, da ne bi utegnilo tej nekoliko misteriozni zadevi nič škodovati, če bi zaužil jaz na tešče neke praške, ki mi jih je zapisal. Naredila sva očitno prav dober vtis drug na drugega.

Drugo jutro sem zaužil praške, proti večeru pa šel gledat k vremenski hišici, kako so vplivali praški na samobeležnik.

Kazal je 756.

Profesor, ki sem mu zvečer pri »Domačem zajcu« to povedal, je dejal: »756 je zelo visoka številka, 756 pomenja po mojih izkušnjah dostojen, soliden potres.«

Te besede so nervoznega Vatroslava tako prestrašile, da bi bil skoraj znak padel s stola, pa se je srečno še ujel ob debelo koleno naše Pavle.

Vznemirjeni smo bili vsi, profesor pa nas je potolažil, češ samo zaradi tega še ni povoda naročati štefan, kajti zračni pritisk znaša v resnici le 739, medtem ko samobeležni barometer v vremenski hišici po svoji stari in grdi navadi le laže.

Tako si je ta nepoboljšljiva pošast samobeležniška potres kar na lepem izmislila! To je škandal – kakor pravi Verovšek, kadar ne zna svoje vloge – pravcati škandal za Ljubljano, posebno sedaj, ko dobimo jutri ali pojutrišnjem univerzo!

Nekaj se mora zgoditi! Izjavljam pa svečano in po resnem preudarku, da jaz ne storim ne koraka več. Dovolj sem že storil za vremensko hišico, ali ne? Ne bom več požiral grenkih praškov zaradi nje! Naj se brigajo tisti zanjo, ki so jo postavili, ne? Kaj me briga, ne? Nič, prav nič in še enkrat nič! Sicer si lahko kdo izmisli in zahteva, naj jaz vzdržujem še bogve kaj drugega, ne? Na primer meščansko godbo, ne? Ali sem jo jaz ustanovil? Naj skrbi zanjo tisti, ki jo je ustanovil, ne? Zakaj jo je pa ustanovil, če se ne misli več brigati zanjo! Ustanavljal bi vsak!

Krokarji

ŠTRAJK PRI »DOMAČEM PETELINU«

Prispevek k zgodovini krokarskega gibanja v Ljubljani.

Kakih šest ali sedem nas je bilo – pripovedoval je Fridolin Žolna – šest ali sedem, ki smo se shajali tisti čas (še nekaj let pred potresom) vsak večer pri »Domačem petelinu« okoli okrogle mize v kotu pri peči. Mladi smo bili, vzorne želodce smo imeli in pili smo, da je kar od mize teklo – v pravem pomenu besede – in da nam je naposled naš debeli krčmar, ki je bil pač zavarovan za primer požara, ne pa zoper škodo po povodnji, pregrnil mizo s povoščenim platnom in posul tla z žaganjem, boječ se, da mu zaradi neprestane moče vse skupaj ne strohni. Najmanjša posoda, ki je sploh smela na mizo, bil je »trolitron«; – pri količkaj slavnostnejših prilikah, ki jih je bilo na teden vsaj pet, se je pa šopirila v naši izsušeni sredini pletena steklenica, držeča devet litrov, ki sta jo prinašala na mizo dva najmlajša člana našega omizja po natančno določenem obredu in ob svečanih zvokih družbenega orkestra, sestojčega iz tovariša Janka in njegovih harmonik.

Janko je bil fin dečko; godel in pel je in pil, ako treba celo noč, potem pa šel naravnost na komisijo ali kamorkoli. Zanj je res škoda, da se je oženil! – Tudi njegove harmonike so storile žalosten konec: neki vnanji rodoljub jim je – morebiti v najboljšem namenu – dal piti vrček piva, pa so utihnile za vselej! Harmonike pač ne preneso piva, pa je! ... Moj Bog, če se spominjam, koliko smo tačas udušili vina, še danes občudujem s sveto grozo naše tedanje želodce. No, krčmar je pa tudi upošteval naše vrline in zasluge na tem področju in zato dosledno preziral ponovne pritožbe nam sovražnih zmagastih filistrov v sosednji sobi in čmerne stranke nad nami, ki niso imeli smisla za glasbene užitke in jih je posebno vznemirjal ritmični topot nog in žvenket kozarcev, s katerima smo obligatno spremljali »orkester«. Tako je bilo vse dobro in v redu in pogrešali nismo ničesar razen primerne subvencije mesta in dežele za naše kroke.

Pa se pripeti, da izgubi naš krčmar nekega lepega dne neko pravdo. Saj ni šlo za denar, ampak samo za čast, ali vrag vedi, stvar je le spravila našega nekoliko oholega »Petelina« tako iz uma, da je pridirjal tisti večer okoli devete ure v našo sobo, kjer smo ravno v temi sedeči izvajali ob tajinstvenih plamenčkih dveh vžigalic pesem o rožmarinu, in pričel kričati, kdo da je tako zaloputnil vrata, da se je potresla cela hiša in se je odkrušilo pol dimnika – in da tega kratko malo ne trpi več. Možak debeli je nesramno pretiraval.

Tovariš Vlado je bil sicer res zaloputnil vrata nekoliko krepkeje, nego je običajno v boljših rodbinah – tako da so zašklepetala okna, da sta padla s kredence svečnika in je ugasnila viseča svetilka – ali dimnik se ni porušil in še danes obžalujem, zakaj nismo takoj vzdignili ogled z možmi na krčmarjeve stroške.

Vlado je bil po rodu zeleni Štajerec, ki se je pa čudovito hitro iznebil v naši družbi tistih štajerskih samoglasnikov in se naučil po pristnem kranjskem načinu kleti hudiča; vsi smo ga čislali in ljubili kakor lastnega brata. Med tolovaji je sedaj kaj na dobrem glasu kot zagovornik, imel je pa že tačas nabrušen jezik in z isto rezkostjo kakor vrata je zaprl takoj tudi »Domačemu petelinu« kljun.

Rekel je, da smo se zelo razveselili njegovega prihoda, misleči, da nam preskrbi luč in tako popravi v Srednji Evropi nezaslišano sramotno nemarnost, da morajo gostje sedeti v temi – da smo se pa kruto varali; ali tudi on, »Domači petelin«, se kruto vara, če misli, da ima pravico, nas zmerjati kakor pse. Ali smo mu že kdaj kaj dolžni ostali? Ako se je res porušilo pol dimnika, dobro – naj ga dene natararica v račun, pa plačamo poleg vina, krač, kruha in cigar še pol dimnika. Saj nismo na prežgani juhi priplavali! Ali takega tona nikakor ne trpimo v svoji sobi in zato vemo, kaj nam je storiti, saj, hvala Bogu, nismo oženjeni s to gostilno in smo že lepše krčmarje videli, nego je on.

»Domači petelin« ni zinil ne besede, pobral se je iz sobe, zaloputnil vrata, da se je morala podreti, če je količkaj pravice na svetu, še druga polovica baje načetega dimnika, v veži pa prislonil Rezki in Pepci vsaki po eno klofuto, ker sta poslušali pri durih. Plačali smo in odšli skozi špalir jokajočega ženstva. Tako se je pričela naša stavka, neizogibna, potrebna, da se enkrat za vselej odločno in občutno odbije frivolni poseg brutalne krčmarske sile v svete pravice gostov, zjamčene jim že po naravnem zakonu. Vest o naši stavki se je bliskoma razširila po Ljubljani in vzbudila velikansko senzacijo v vseh krogih. Celo tedanji župan, prav ljubezniv gospod, se je zelo zanimal zanjo in si je dal vsak dan o nji poročati. Utaborili smo se najprvo v čitalnici, ki je tačas gostovala še na Turjaškem trgu. Sprejeli so nas sicer zelo častno: primerno našemu ugledu – ali jed in pijača sta bili za dvojko in živeti smo morali ob samih mehko kuhanih jajcih in ob slivovki.

Edino, kar nam je ugajalo v čitalnici, so bile v^oñlike sobane, kjer nas ni zvečer motila živa duša. V eni smo naleteli na harmonij – ne vem, ali je bil čitalniška last ali ga je bil kdo tam pozabil – in uprizorili smo v teku treh večerov našega ondotnega bivanja dve operi in en oratorij z velikim moralnim uspehom; na Turjaškem trgu se je kar trlo občinstva in morali smo naposled zaradi policijskega ukaza med posameznimi točkami zapirati okna. Harmonij je obdeloval tovariš Miroslav, pedagog po poklicu; peti mu je bilo sicer prepovedano v naši družbi pod kaznijo nagobčnika, ker je imel tak glas, kakor da je požrl fonograf, s klavirjem pa je znal izvrstno hoditi v caker. Za harmonij je imel pač nekoliko predolge noge. Ne vem, katere tvrdke izdelek je bil ta harmonij, ali četrti dan se ga je lotila naduha in, namesto da bi pel, je sopihal jako smešno.

Zaklenili smo ga, ključ izročili krčmarju z naročilom, naj harmonij pazljivo obvaruje prepaha, in preselili se k »Zelenemu modrasu«.

To zver je iztaknil Janko, ki je bil s polovico mesta v sorodu in je imel zaradi tega zelo koristne zveze. Povedal je, da zahaja tjakaj vsak večer stalna družba profesorjev in učiteljev, kar je najboljše izpričevalo za dobra vina, in da se bo za nas tudi še dobil kak kotiček.

Prostora smo dobili več nego treba: en sam gost je sameval za mizo. Obilen je pač bil za dva in z rejenega, rdečega obraza mu je sijala zadovoljnost.

Janko nas je seznanil; samotni gost – ime mu je bilo Puc, Peter Puc, praktikant – nam je s prijaznim krohotom segel v roke, češ da je že slišal o nas, in potem pričel razkladati, da je z včerajšnjim večerom stopila cela stalna družba »modrasova« v štrajk! – Zaradi vina!

Zadnje vino, imenovano »goriška rebula«, se namreč krčmarju ni posrečilo. Imelo je več okusov, pa nobenega pravega. Krčmar je sicer pokazal dobro voljo, z nekaj kapljicami črnine je premenil vinu barvo, povišal ceno za osem krajcarjev in mu dal drugo ime – ali razvajeni družbi to ni zadostovalo, še nekaj dni je godrnjala, potem pa izostala. Le on Puc, Peter Puc, se ni izselil, ker prav v tej hiši stanuje, v prvem nadstropju, oziroma ker je njegova žena nekoliko bolna, ali pravzaprav – nekaj pričakuje in se boji, da ne bi šel predaleč z doma – babnice imajo vedno svoje sitnosti – sicer pa mu je tako še napraviti en izpitek in – čim slabše je vino, tem lažje se vrne iz

krčme h knjigam – vrh tega pa je krčmar zanesljiv narodnjak, ki ga je treba podpirati, in navsezadnje: saj barvo ima vino prav gosposko ... tako je na dolgo in široko opravičeval svoje štrajkolomstvo.

Poskusili smo vino in soglasno spoznali štrajk za po polnoma upravičen.

Plačali smo in odšli. Bridko iznenadenje, ki smo ga pravkar doživeli, nas je močno poparilo, ali sklenili smo vztrajati v štrajku – stvari na ljubo! Vendar pa sem prišel ta večer že tako zgodaj domov, da me je skrbna majka drugo jutro vprašala, sem li bolan ...

Za sledeči večer smo dogovorili sestanek pri »Belem kozličku«, prišli pa smo le štirje: jaz, Vlado, Miroslav in slednjega kolega Kuno. Obžaluje smo vzeli na znanje, da se naša družba že krha ...

Zasedli smo drugi konec dolge mize, za katero so že sedele tri častitljive mumije moškega spola, temeljito se zabavajoče: prva je brala »Novo prešo«, druga je lovila muhe in jih spuščala v poveznjeno četrtno, tretja je kadila pipo in smrče opazovala ta lov, a vse tri so molčale ko grob. Tem živahnejša pa je bila natakarica, čeden odrezav deklič z Gorenjskega, ki je bil navzlic svojem imenu Mirni dokaj inteligenčen, je poznal vso slovensko literaturo, najmlajšo celo osebno, in se je znal tako ljubeznivo naslanjati na goste, da je vsak rad naročil še eno merico. Vino je bilo pitno. Po včerajšnjem »Modrasovem« strupu se nam je zdelo celo izvrstno in s sodelovanjem štirih »štefanov« smo pozabili polagoma na svoje skrbi in razvil se je slednjič večer, kakršnih smo bili vajeni pri »Petelinu«. Po dolgem premoru smo pili zopet »viteza«, v naši prireditvi »navzkriž in s petjem«, in sicer s tako veličastno resnostjo in s takim realističnim temperamentom, da so mumije plaho šinile izza mize; ko smo – prestopivši k drugi točki – na povelje »sablje gor!« hkrati lopnili s palicami po mizi, so plačale, pozabile dati napitnino in odšle – nemara v svoje sarkofage. Lahko jim je bilo žal! Da so le malo počakale, divile bi se bile še »Mornarjem na krovu«, ki smo jih, na mizi stoječi, briljantno izvajali.

Mimi so naši obredi do skrajnosti navdušili. Po vrsti nas je poljubila, izjavila, da šele zdaj ve, kaj so »Slovani«, in nas je rotila, naj »nastopimo« vsak večer, čeprav izostanejo mumije.

Pa nas ni bilo več tja!

Naša dva pedagoga je prišel namreč drugo jutro inšpicirat »stari«, kakor vsakokrat, kadar zavoha kak krok. To pot je bil posebno nasajen, glas se mu je od same razdraženosti kar lomil in končnice je tako natančno izgovarjal, kakor da mu bo konec semestra v letnem poročilu položiti račun o njih. Potem ju je citiral k sebi v pisarno in tam jima razodel zanimivo vest, da je bil med sinočnjimi mumijami tudi član deželnega šolskega sveta. Končno jima je naklonil vsakemu sija-jen nos z izpregledom takse.

Moža sta, akoprav po študijah filozofa, tisti dan veliko grešila v besedah in sklenila, da bosta odslej ostajala zvečer doma, ker drugod nista varna – vohunov.

To je bila katastrofa za našo družbo in njeno pravično stvar. Ali bogovi nas niso zapustili!

Sledeči dan, ravno prvega maja je bilo, prejel je Vlado pismo, v katerem je »Domači petelin« lastnoročno in nepogojno obžaloval in prekliceval, kar je in kar še bo morebiti kdaj govoril, obljubljal spoštovati naše pravice in nas prosil nadaljnjega naklonjenega obiska.

Ta izjava je končala štrajk, Ljubljana se je oddahnila in še tisti večer smo zopet sedeli za svojo okroglo mizo v kotu pri peči, harmonike so pele, bobnela so tla in žvenketali kozarci v proslavo naše zmage kakor še nikdar.

Deležen je bil te slavnosti tudi – Puc, Peter Puc, ki se je okoli 10. ure nenadoma znašel v naši družbi. Z rdečega lica mu je sijala zadovoljnost in hitro naé≠Á povedal, da se je ravnokar od-

križal »Modrasa«, plačavši mu dolg iz preteklega meseca, in da bo odslej zahajal k nam. Sprejeli smo ga gostoljubno in mu dali jesti in piti, tako da je ob poldvanajstih trdno zaspal in smo ga morali domov nesti, kar smo radi storili. Ker je imel »Modras« še goste, so bile hišne duri odprte in smo spravili našega najmlajšega tovariša brez ovire v hišo, po stopnicah v prvo nadstropje in skozi prve nezaklenjene duri v sobo; položili smo ga na posteljo in se tiho zopet odstranili v sladki zavesti, da smo storili dobro delo in da nam bo Puc, Peter Puc, hvaležen.

Ali ni ga bilo več k »Domačemu petelinu« in na cesti se nas je ogibal. Bojim se, bojim, da ga v svoji veseli razburjenosti nismo zanesli v pravo sobo in da je bila »Modrasova« natakarcica tisti večer nekoliko začudena, ko je našla v svoji postelji moškega ...

GORENJSKEGA

Na kveder!

Lepo je bilo, prav lepo, in dobro smo se imeli, prav dobro; precej sem ga imel pod kapo oziroma pod slamnikom, to je res, ker smo preveč »Naroda« čitali na Bledu. Ali kar ljudje govore, da sem se potem zaročil z »našo« Majdo, pa ni res in so to prazne in neosnovane čenče.

Stvar je bila taka.

Gor na Triglav ne grem, ker vem, da je nevarno, in mi je v svarilen vzgled mlad nadobuden človek, Vatroslav po imenu, ki je toliko časa hodil na Triglav, da je dobil volka!

Ali da grem do vznožja in gledam od spodaj »nad Triglavom neba obok«, kakor pesem pravi, temu ni ovire in tako smo se tistega lepega dne sešli jaz, Janko in tisti suhi Vilko, ki je odličen narodnjak in zaupen mož naše stranke tam nekje na Gorenjskem; pogodili smo se z državno železnico za vožnjo do Dovjega, od tod pa jo mahnili skozi Mojstrano v Vrata.

Imenitno! Pri Schwentnerju je izložena fotografija Triglava. Prav tak je, samo veliko, veliko večji seveda!

Prenočevali smo v Aljaževi koči. Imeli smo s seboj nekaj vina, Janko pa je na podstavi poldruge kile teletine, ki jo je bil kupil v Mojstrani, in s pripomočjo nekih beležk v svojem notezu zvaril na štedilniku, mrmrajoč tajinstvene besede, neko stvar, ki jo je z drzno samovoljnostjo krstil za golaž.

Dovolil sem si rahlo kritiko tega njegovega umotvora, ali Janko me je najprvo ljubeznivo opozoril, da je ta golaž zastoj in da se mu ne zdi ravno fino, ako se gleda podarjenemu golažu tako rekoč na zobe, potem pa je stvarno pojasnil, da je navzočni golaž pravzaprav bolje uspel, nego je sam pričakoval, ker je bil on, Janko, pozabivši s seboj vzeti mast, primoran ga narediti na – vazelinu, kar je morebiti res nekoliko na kvar okusu, tembolj pa v prilog zdravju.

Odgovoril sem nič manj vljudno, da uvidevam svojo črno nehvaležnost in da se čutim zaradi tega kot značajan mož moralno zavezanega takoj vrniti ves zaužiti golaž; naj le kar nastavi tisti svoj prepoteni klobuk, ako ga ni slučajno zrezal med meso, kar ni izključeno po okusu predloženega golaža ...; nadaljnja njegova trditev o hasnovitosti notranje uporabe vazelina, sem pripomnil, je sicer nova in zaradi tega vrlo zanimiva, ali zdi se mi, sem rekel, da sem že sit in da ne bi mogel niti koščka več spraviti vase niti tedaj, če si z njim osiguram večno življenje na tem svetu. Janko mi je nato rekel »osel«, jaz pa sem mu vrnil zanj »izdajico« in tako sva se menila, dokler naju ni Vilko, ki je med tem izpraznil skledo in steklenico, zapodil spat.